

2024-02-14 Nr. NV-367

NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: TAP-24-60(2) TAIS-23-18869(3)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL KREIPIMOSI Į LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINĮ TEISMĄ“ PROJEKTO (toliau – Nutarimo projektas)		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	<i>Pasirenkama</i> ☐ Taip ☒ Ne	<i>Teisingumo ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2024-02-13	<i>Pasirenkama</i> ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne			
SPRENDŽIAMA PROBLEMA				
<p>Nutarimo projektas parengtas atsižvelgiant į tai, kad Nutarimo projekto rengėjo nuomone, yra atsiradęs objektyvus pagrindas kreiptis į Konstitucinį teismą dėl Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 16 punkto atitikties:</p> <ul style="list-style-type: none">Konstitucijos 25 straipsniui, saugančiam įsitikinimų išraiškos ir informacijos laisvę,Konstitucijos 38 straipsnio 1 ir 2 dalims, skaitomoms kartu su 29 straipsniu, pagal kuriuos valstybė saugo šeimas jų nediskriminuodama,Konstitucijos 138 straipsnio 3 daliai, nustatančiai, kad tarptautinės sutartys, kurias ratifikavo Seimas, yra sudedamoji Lietuvos Respublikos teisinės sistemos dalis. <p>Vyriausybė, atsižvelgdama į Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) Didžiosios kolegijos 2023 m. sausio 23 d. sprendimą byloje Macatė prieš Lietuvą (peticijos Nr. 61435/19), priimdama 2025 m. spalio 25 d. nutarimą Nr. 822 „Dėl Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo Nr. IX-1067 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ (toliau – Įstatymo projektas) siūlė kvestionuojamas Įstatymo nuostatas panaikinti.</p> <p>Seimas 2023 m. lapkričio 7 d. posėdyje Vyriausybės Seimui pateiktą Įstatymo projektą atmetė.</p> <p>Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 16 punktas (toliau – Įstatymas) nustato, kad neigiamą poveikį nepilnamečiams darančiai informacijai priskiriama viešoji informacija, kuria niekinamos šeimos vertybės, skatinama kitokia, negu Konstitucijoje ir Civiliniame kodekse įtvirtinta, santuokos sudarymo ir šeimos kūrimo samprata.</p>				

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS
<p>Nutarimo projektu siekiama sudaryti prielaidas kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti Įstatymo nuostatų atitiktį Konstitucijai, pateikiant šiuos teisinius argumentai:</p> <ol style="list-style-type: none">vartojamų Įstatyme sąvokų „skatinimas“ bei „šeimos vertybių niekinimas“ formulavimas ir konstrukcija neaiškūs, o jų taikymo teisinis reguliavimas nenuoseklus, neatitinkantis teisėkūros aiškumo ir konstitucinio teisinės valstybės principo;įtvirtintas viešosios informacijos priskyrimo neigiamą poveikį nepilnamečiams darančiai informacijai pagrindas (kuris sukūrė teisinės prielaidas uždrausti skleisti viešąją informaciją, tos pačios lyties asmenų santykius vaizduojančius kaip iš esmės lygiaverčius skirtingų lyčių santykiams), neatitinka būtinumo kriterijaus bei Konstitucinėje jurisprudencijoje pateikiamo asmens teisių ir laisvių aiškinimo;Atsižvelgiant į konstitucinėje doktrinoje plėtojamas Konstitucijos 29 straipsnio (draudžiančiu varžyti žmogaus teisės dėl jo lytinės tapatybės ir (ar) seksualinės orientacijos), Konstitucijos 38 straipsniu (valstybė saugo ir globoja šeimą) turinį egzistuoja reali abejonė dėl Įstatymo atitikties Konstitucijos 29 ir 38 straipsniams;atsižvelgiant į EŽTT sprendimą byloje Macatė prieš Lietuvą, konstatuojantį Konvencijos 10 straipsnio (Saviraiškos teisė) pažeidimą, nulemtą vidaus teisės aktų, kyla abejonių dėl Įstatymo suderinamumo ir su Konstitucijos 138 straipsnio 3 dalimi, nustatančia, kad tarptautinės sutartys, kurias ratifikavo Seimas, yra sudedamoji Lietuvos Respublikos teisinės sistemos dalis, todėl valstybė turi pozityvią pareigą pašalinti Įstatymo nesuderinamumą bei konkurenciją su Konvencija.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS
Priimtas Nutarimas, kartu su Konstitucinio Teismo įstatyme nustatytus reikalavimus atitinkančiu Vyriausybės prašymu, pateikiamas Konstituciniam Teismui.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Nutarimo projekto rengime dalyvavo Kultūros ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, Lygių galimybių kontrolierė, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba, Visuomenės informavimo etikos komisija, asociacija Lietuvos gėjų lyga, viešoji įstaiga Žmogaus teisių stebėjimo institutas, Lietuvos žmogaus teisių centras, asociacija „Trans Autonomija“.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, Lietuvos žmogaus teisių centras ir asociacija Lietuvos gėjų lyga pastabų ar pasiūlymų Nutarimo projektui neturėjo.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Visuomenės informavimo etikos komisija apie tai, kad pasiūlymų ir pastabų Nutarimo projektui neturi, informavo darbo tvarka.

Kultūros ministerija, Lygių galimybių kontrolierė, Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba, viešoji įstaiga Žmogaus teisių stebėjimo institutas ir asociacija „Trans Autonomija“ per nustatytą terminą pastabų ar pasiūlymų Nutarimo projektui nepateikė, darbo tvarka susižinota, kad pasiūlymų ir prieštaravimų nėra.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Nutarimo projektas neprieštarauja Aštuonioliktosios Vyriausybės programai, kuriai pritarta Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72.

Nutarimo projektas tiesiogiai neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų, tačiau Nutarimo projekto priėmimas sudarytų prielaidas išsiaiškinti, ar Įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 16 punkto nuostatos atitinka 2000 m. gruodžio 7 d. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija), patikslintoje 2007 m. gruodžio 12 d. Strasbūre, išdėstytas teises, laisves ir principus, kuriuos pagal Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnio 1 dalį pripažįsta Europos Sąjunga.

2024 m. vasario 13 d. tarpinstituciniame pasitarime Nutarimo projektui papildomų pastabų ar pasiūlymų nepateikta.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Artūras Norkevičius

Viešojo valdymo grupė, vyresnysis patarėjas